

Šifra predmeta: KP-04		Naziv predmeta: Kanonsko pravo: V., VI. i VII. knjiga	
Ciklus: Integrirani	Godina: V.	Semestar: ljetni (X.)	Broj ECTS kredita: 3
Status:	Ukupan broj sati: 45 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja Vježbe Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti		
Sudionici u nastavi	Nastavnici i suradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada (u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	- Poznavanje osnova latinskoga jezika, crkvene povijesti, dogmatike, fundamentalne teologije, posebno ekleziologije. - Poznavanje i razumijevanje osnovnih načela I. knjige Zakonika (<i>Opće odredbe</i>), II. knjige Zakonika (<i>Božji narod</i>) i IV. knjige Zakonika (<i>Posvetiteljska služba Crkve</i>).		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<ol style="list-style-type: none">1. Detaljnije upoznati studente s odredbama V., VI. i VII. knjige Zakonika kanonskog prava, pružajući im osnovno znanje o njihovom sadržaju, svrsi i primjeni u životu Crkve.2. Razviti sposobnost primjene kanonskih normi iz V., VI. i VII. knjige Zakonika kanonskog prava a.3. Osnažiti studente u razumijevanju kanonskih odredbi koje se tiču crkvene kaznene pravde, kanonskog sudstva i pravnih postupaka u Crkvi.4. Razviti analitičke i interpretativne vještine studenata u vezi s propisima o crkvenoj imovini, uključujući pravna pitanja vezana za upravljanje, raspolaganje i zaštitu vremenitih crkvenih dobara.5. Upoznati studente s reformom VI. knjige Zakonika kanonskog prava od strane pape Franje.6. Potaknuti studente na kritičko razmišljanje o suvremenim pitanjima i izazovima koji se tiču crkvenog prava, te na integraciju znanja iz kanonskog prava s drugim disciplinama.		
Tematske jedinice:	<ol style="list-style-type: none">1. Uvod u sadržaj V. knjige Zakonika: <i>VREMENITA CRKVENA DOBRA</i> (kann. 1254-1310).		

(po potrebi plan izvođenja po tjednima se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)

2. Svetopisamski temelji normi o vremenitim crkvenim dobrima
3. Pravo, svrha i zakoni koji reguliraju crkvena dobra.
4. Stjecanje dobara.
5. Upravljanje dobrima.
6. Ekonom i ekonomska vijeća, način njihova djelovanja.
7. Ugovori i napose otuđenje.
8. Nabožne odredbe općenito i nabožne zaklade.

9. Uvod u sadržaj VI. knjige Zakonika:
KAZNENE MJERE U CRKVI (kann. 1311-1399).
10. Kažnjavanje kažnjivih djela uopće.
11. Pojam i vrste kažnjivih djela i kazni.
12. Svrha kažnjavanja.
13. Kazneni zakon i kaznena zapovijed.
14. Podložnik kaznenih mjera.
15. Kazne i ostala kažnjavanja.
16. Cenzure: Izopćenje, zabrana bogoslužja, obustava.
17. Okajničke kazne.
18. Kazneni lijekovi i pokore.
19. Primjenjivanje kazni.
20. Otpuštanje kazni i zastarijevanje tužbe.
21. Kažnjiva djela pojedinačno (opći vid). Kažnjiva djela protiv vjere i crkvenog jedinstva.
22. Kažnjiva djela protiv crkvene vlasti i obavljanja službi.
23. Kažnjiva djela protiv sakramenata.
24. Kažnjiva djela protiv dobrog glasa i kažnjiva djela krivotvorenja.
25. Kažnjiva djela protiv posebnih obveza.
26. Kažnjiva djela protiv ljudskog života, dostojanstva i slobode.

27. Uvod u sadržaj VII. knjige Zakonika:
POSTUPCI (kann. 1400-1752).
28. Sudstvo općenito.
29. Mjerodavno sudište.
30. Različiti stupnjevi i vrste sudova.
31. Sud prvoga stupnja. Crkveni sudac općenito.
32. Službenici suda: sudac, preslušatelj i izvjestitelj.
33. Službenici suda: promicatelj pravde, branitelj veze i bilježnik. Laici u sudstvu.
34. Sud drugoga stupnja. Sudovi Apostolske Stolice.
35. Poslovni red suda: služba sudaca i sudskih službenika. Red rješavanja. Rokovi i odgode. Mjesto suđenja. Spisi.

	<p>36. Stranke u parnici. Tužitelj i tužena stranka. Zastupnici u sporovima i odvjetnici.</p> <p>37. Tužbe i prigovori. Pokretanje parnice. Tužba za pokretanje parnice.</p> <p>38. Poziv na sud i priopćenje sudskih spisa. Utvrđivanje spornog predmeta. Tijek parnice. Dokazi.</p> <p>39. Objavljivanje spisa, zaključenje dokaznoga postupka i rasprava parnice. Pobijanje presude: priziv.</p> <p>40. Ženidbeni postupci: Parnice za proglašenje ništavosti ženidbe. Kraći ženidbeni postupak pred biskupom.</p> <p>41. Ženidbeni postupci: Postupak proglašenja ništavnosti ženidbe na temelju isprava. Parnice rastave ženidbenih drugova.</p> <p>42. Ženidbeni postupci: Postupak za oprost od tvrde neizvršene ženidbe.</p> <p>43. Parnice za proglašenje ništavosti svetoga ređenja.</p> <p>44. Postupak pri uklanjanju ili premještanju župnika.</p> <p>45. Utvrđivanje i vrednovanje rada studenata. Studentska evaluacija rada na predmetu.</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Znanje:</p> <p>a) Poznavanje općeg i krajevnog kanonskog prava u materiji V., VI. i VII. knjige važećeg Zakonika s naglascima na reforme pape Franje: apost. konst. <i>Pascite gregem Dei</i> (23. 5. 2021.) i m.p. <i>Mitis Iudex Dominus Iesus</i> (15. 8. 2015.).</p> <p>b) Razumijevanje namjere crkvenog zakonodavca i pravnog uređenja Katoličke Crkve na općoj i partikularnoj razini u područjima imovinskog, kaznenog i procesnog prava.</p> <p>c) Interpretacija propisa koji se odnose na upravljanje materijalnim dobrima, s posebnim naglaskom na odredbe vezane za otuđivanje crkvene imovine.</p> <p>d) Razumijevanje svrhe i ciljeva crkvenih kazni, kao i vrste kažnjivih djela prema novoj VI. knjizi Zakonika.</p> <p>e) Definiranje uloge i značaja crkvenog sudstva u procesnom pravu, vrsta sudova na općoj i partikularnoj razini te praktična primjena zakonskih odredbi u tom području.</p> <p>Vještine:</p> <p>a) Tumačenje i primjena kanonskog prava u pastoralnom djelovanju;</p> <p>b) Primjena znanja iz kanonskog prava u planiranju i izvođenju vjeronaučne nastave u školi i u župnoj zajednici;</p> <p>c) Pružiti kanonsko-pravni savjet ili mišljenje, vršiti administrativne poslove.</p>

	Kompetencije: a) Osposobljenost za prezbiterat, đakoniat i druge crkvene službe; b) Osposobljenost za aktivno i ispravno sudjelovanje u zadacima evangelizacije u Crkvi i društvu.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i samostalni zadaci
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹:	Aktivnost na nastavi – 10% Referat – 15% Kolokvij – 25% Usmeni ispit – 50% Priznaju se parcijalni ispiti (kolokviji) kao ostvareni bodovi prilikom obnove godine/prijenosa ispita u vremenskom trajanju od jedne akademske godine.
Literatura²:	Obavezna: <i>Kodeks kanonskog prava</i> , uređen po odredbi sv. Oca Pape Pija X., proglašen po nalogu Pape Benedikta XV., s predgovorom, izvorima i stvarnim kazalom stožernika Petra Gasparrija, preveo F. HERMAN, Zagreb, 2007. <i>Zakonik kanonskoga prava</i> , proglašen vlašću pape Ivana Pavla II., s izvorima, Zagreb, 1996. BOLJAT, L. – J. ŠALKOVIĆ, <i>Priručnik a provedbu pastoralne istrage i pripremu parnice proglašenja ništavosti ženidbe</i> , Zagreb, 2016. ŠALKOVIĆ, J., <i>Priručnik za provedbu kanonsko-pravne priprave za sklapanje ženidbe</i> , Zagreb 2021. ŠKALABRIN, N., <i>Kaznene mjere u Crkvi</i> , Đakovo, 2004. ŠKALABRIN, N., <i>Postupci</i> , Đakovo, 2000. ŠKALABRIN, N., „Stjecanje dobara“, <i>Bogoslovska smotra</i> 75, 1 (2004.), 233-262. SVAŽIĆ, E., „Kažnjiva djela, kaznene mjere i kazneni postupak u Crkvi“, <i>Riječki teološki časopis</i> 19,2 (2011.), 335-352. ZEC, S., „Reforma kanonskoga kaznenog prava. Obnova VI. knjige Zakonika kanonsko prava“, <i>Riječki teološki časopis</i> 29, 1 (2021.), 89-116. Dopunska:

¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- BENEDIKT XVI., m.p. *Quaerit semper*, 30. 8. 2011.
- BENEDIKT XVI., *Crkva i sablazan spolnih zlostavljanja*, P. M. RADELJ (prev.), Varaždinske Toplice, 2019.
- FRANJO, m.p. *Mitis Iudex Dominus Iesus*, 15. 8. 2015.
- FRANJO, apost. konst. *Pascite gregem Dei*, 23. 5. 2021.
- FRANJO, m.p. *Competentias quasdam decernere*, 11. 2. 2022.
- FRANJO, m.p. *Recognitum Librum VI.*, 26. 4. 2022.
- BRKAN, J., „Utjecaj Drugog vatikanskog sabora na V. knjigu Zakonika iz 1983. o crkvenim vremenitim dobrima“, *Bogoslovska smotra* 73,1 (2003.), 155-173.
- BRKAN, J., *Crkvena vremenita dobra*, Split, 2006.
- BRKAN, J., „Zastara (praescriptio) u kanonskom i građanskom pravu“, *Crkva u svijetu* 38,3 (2003.), 373-390.
- BRKAN, J., „Gubitak kleričkog staleža (kan. 290, 1° i 2°)“ u: J. Šalković (ur.), *Posebni sudski postupci i postupanja*. Zagreb: Glas Koncila, 2010., 165-205.
- PRANJIĆ, P., „Crkvena briga o bračno rastavljenima. Uloga i pomoć ženidbenih sudova“ *Vrhbosnensia* 11,2 (2007.), 307-323.
- PRANJIĆ, P., *Vremenita dobra i vremenita dobra u Crkvi*, Sarajevo: KBF – Zagreb: GK, 2013.
- ŠALKOVIĆ, J. (ur.), *Ništavost ženidbe: procesne i supstantivne teme*, Zagreb, 2009.
- ŠALKOVIĆ, J., „Kažnjiva djela klerika protiv šeste Božje zapovijedi (kan. 1395)“, *Bogoslovska smotra* 79,2 (2009.), 247-273.
- ŠALKOVIĆ, J. (ur.), *Posebni sudski postupci i postupanja*, Zagreb, 2010.
- ŠALKOVIĆ, J., „Kažnjiva djela protiv posebnih obveza (kann. 1392-1396)“, *Riječki teološki časopis* 19, 2 (2011.), 353-378.
- ŠALKOVIĆ, J. (ur.), *Strukturalne pretpostavke sudske vlasti u Crkvi*, Zagreb, 2012.
- ŠALKOVIĆ, „Otpadnik od vjere (kan. 1364)“, *Bogoslovska smotra* 83,2 (2013.), 189-213.
- ŠALKOVIĆ, J. – RAK, I., „Ovlast za odrješenje od grijeha pobačaja prema apostolskom pismu *Misericordiae et misera*“, *Bogoslovska smotra* 89, 1 (2019.), 85-108.
- ŠKALABRIN, N., *Vremenita crkvena dobra*, Đakovo, 2008.
- ŠTENGL, I., „Seksualno zlostavljanje maloljetnika. Mogući profil pedofiliji sklone osobnosti klerika“, *Bogoslovska smotra* 82,2 (2012.), 339-367.

Strani jezici:

BIANCHI, P., *Quando il matrimonio è nullo?*, Milano, 1998., (2. ristampa 2007.).

CHIAPPETTA, L. (ur.), *Il Codice di diritto canonico. Commento giuridico-pastorale*, sv. II, Bologna, ³2011.

DE PAOLIS, V., *I beni temporali della Chiesa*, Bologna ²2011.

DEL POZZO, M. – LLOBELL, J. – MIÑAMBRES, J. (ur.), *Norme procedurali canoniche commentate*, Roma, 2013.

DEL POZZO, M., *Il processo matrimoniale più breve davanti al vescovo*, Roma ²2021.

FRANCESCHI, H. – ORTIZ, M. A. (ur.), *Ius et matrimonium III. Temi di diritto matrimoniale e processuale canonico*, Roma 2020.

MIÑAMBRES, J. – CONDE, A. – IZZI, C., *Pastorale giudiziaria e prassi processuale nelle cause di nullità del matrimonio*, Cinisello Balsamo (Milano), 2017.

MIÑAMBRES, J. – SCHOUPPE, J.-P., *Diritto patrimoniale canonico*, Roma, 2022.

LISTL, J. – MÜLLER, H. – SCHMITZ, H., (ur.), *Grundriß des nachkonziliaren Kirchenrechts*, Regensburg, 1980.

PAPALE, C., *Formulario commentato del processo penale canonico*, Roma, ³2022.

PAPALE, C. (ur.), *La procedura nei delitti riservati alla Congregazione per la Dottrina della Fede*, Roma, 2018.

PAPALE, C. (ur.), *Il processo penale canonico. Commento al Codice di Diritto Canonico, Libro VII, Parte IV*, Roma, ²2012.

REDAZIONE DI QUADERNI DI DIRITTO ECCLESIALE (ur.), *La riforma dei processi matrimoniali di Papa Francesco. Una guida per tutti*, Milano, 2016.

REDAZIONE DI QUADERNI DI DIRITTO ECCLESIALE (ur.), *Codice di diritto canonico commentato*, Milano ⁵2021.

RUF, N., *Das Recht der Katholischen Kirche nach dem neuen Codex Iuris Canonici für die Praxis erläutert*, Freiburg-Basel-Wien, 1983.

SABBARESE, L. – FRANK, E., *Scioglimento in favorem fidei del matrimonio non sacramentale*, Roma ²2016.

SALVATORI, D., *I fori competenti e le novità introdotte da Mitis Iudex Dominus Iesus*, Roma, 2021.

VITO PINTO, P., *Commento al Codice di Diritto Canonico*, Città del Vaticano. ²2001.